గొల్ల రామవ్వ

ఈ వారం కథ

- పి.వి. నరసింహారావు

ధాం... ధాం... ధాం...

బాంబుల ప్రేలుడుతో అర్ధరాత్రి ప్రశాంత వాతావరణం ఛిన్నాభిన్నమైంది. సర్వత్ర నిండుకున్న నిస్తబ్ధతను చీల్చి ఆ ధ్వని తరంగాలు ఒక విచిత్ర సంచలనం కలుగజేసి శూన్యంలో విలీనమైనవి. గాఢనిద్రలో నిమగ్నమైయున్న గ్రామమంతా ఒక్కపెట్టున దద్దరిల్లిపోయింది. ఆబాలగోపాలం గొల్లమన్నారు... నిద్రమబ్బులో ఏమి జరిగిందో ఎవరికీ బోధపడలేదు. ఏదో ఆవేదన... ఏదో చికాకు... ఏదో బెగడు. కాని అంతా అగమ్యగోచరమే. ఊరివారందరికీ ఒకే సమయాన ఏదో మహాభయంకరమైన పీడకల వచ్చి హఠాత్తుగా నిద్ర నుండి త్రుళ్ళిపడి లేచారా అన్నంత అలజడి చెలరేగిందా రెండు నిమిషాల్లో...

ఇంత అలజడి చెలరేగినా బజార్లు మాత్రం నిర్మానుష్యంగానే ఉన్నవి. లోపలి నుండి వేసుకున్న తలుపుల గొళ్లాలు తీసి బయటికి తొంగి చూతామనుకున్నవారి చేతులు కూడా గొళ్లాల మీదికి పోగానే ఎక్కడివక్కడ జలదరించి నిలిచిపోయినవి. చికాకుల కీచుకీచుమని అరుస్తూ తత్తరపాటుతో అటూ ఇటూ లేచిపోయే పక్షుల రవం వాటి ఱెక్కల తటతట, ఊరిచుట్టు పెరండ్లలో నుండి కుక్కల అఱుపు, దొడ్లలో నిశ్చింతగా నెమరువేస్తున్న పశువుల గిజగిజ, అక్కడక్కడ దొడ్డకంపను విరుగద్రొక్కి ఊళ్లో తోచిన దిక్కుల్లా పరుగెత్తే దున్నపోతుల గిట్టల జాపిడి - ఇవి మాత్రమే ఆ తదుపరి వినిపించినవి. అంతేకాని ఒక్కసారి గొల్లుమన్న గ్రామస్తులు మాత్రం అదేదో దివ్యజ్ఞాన బోధ కలిగిందా అన్నట్లు మళ్లీ కిమ్మనలేదు... కిమ్మనలేదు నిజమేకాని బొజ్జూసిన కూన పర్యంతం ఎవ్వరు నిద్ర కూడ పోలేదు... ఏవో గుసగుసలు... ఏవో సైగలు... ఏవో అసహాయ దృక్కులు... ఏవో వినపడని మ్రొక్కులు... తల్లులు పిల్లలకు శ్రీరామ రక్ష తీశారు. పిల్లల దడపు పోవడానికి ఎడమ అరికాలు దుమ్ముతో నొసట బొట్టు పెట్టారు. వీపు చరచారు. కాని పిల్లల దడుపుకుపాయాలు యోచించే తల్లులకు తమ దడుపుకే ఉపాయం దొరుకలేదు. బొట్టు పెట్టుతున్న చేతుల గాజుల గలగల మంటూనే ఉన్నవి. ఉన్నచోటనే ఉన్న కాళ్ల పాజేబులు కూడ కించిత్తు ఝంకరిస్తూనే ఉన్నవి...

అదొక విచిత్ర ప్రళయం... అదొక క్షణిక మృత్యుతాండవం, అదొక ఆస్థిరోత్పాతం...

• • •

ఒక గంట గడిచింది... ఎప్పటివలెనే నలువైపుల అంధకారం అలముకొన్నది. చిమ్మట్లు ఏకళితో అరుస్తున్నవి... అంతా మామూలే. కాని నిద్ర మాత్రం ఊరి దరి జేరలేదు.

గొల్ల రామమ్మ తన గుడిశలో చీకటిలోనే కూర్చొని ఉంది. ఆమె కాళ్లు చేతులు కూడ వణుకుతున్నవి. కొంత వృద్ధాప్యం వల్ల, కొంత భయం వల్ల. ఆమె ఒడిలో ఒక పదిహేనేండ్ల బాలిక తల దాచుకొని ఉంది.

"అవ్వా! అప్పుడేం చప్పుడే?" అని మెల్లగా ప్రశ్నించిందా బాలిక.

"నీకెందుకే మొద్దుముండా? గిదేంది, గదేంది - ఎప్పటికి అడుగుడే! ఏదో మునిగిపోయినట్టు అన్నీ నీకె కావాలె!"

బాలిక మళ్లి మాట్లాడ సాహసించలేదు. కాని కొన్ని నిమిషాలకు ముసలవ్వ తనంత తానే మెల్లగా గొణగడం మొదలుపెట్టింది. "ఏమనుకున్నవే మళ్లీ! మాపాడు కాలమొచ్చిందే!... మీరెట్ల బతుకుతరో ఏమో బిడ్డ! ఈ తురుకోల్లతోటి చావొచ్చింది... మొన్ననే నలుగుర్ని తుపాకినేసి చంపిన్రు. ఇప్పుడు కూడ ఏదో గసొంటి అగాయిత్తమే చేసిన్రేమో!... ఏం పోగాలమో వీల్లకు!"

మళ్లీ నిశ్శబ్దం... రామమ్మ, మల్లమ్మ ఇద్దరు తమ తమ యోచనల్లో పడి పోయారు. నిద్రకు మాత్రం సంపూర్ణ బహిష్కారమే. డెబ్భైయేండ్ల దాటిన రామమ్మకు జాగరణే, క్రొత్తగా వయసు వచ్చిన మల్లమ్మకు జాగరణే...

హఠాత్తున కిటికీనెవరో తట్టారు... కిటికీ అంటే దాని ప్రాణమెంత? మంటి గోడలో వెల్తురు కొరకని ఉంచబడ్డ ఒక రంధ్రం. దానికి చెదలుపట్టిన ఏదో చెక్కతో చేయబడ్డ రెండు చిన్న తలుపులు. ఇదే ఆ గుడిశకో కిటికీ...

ఆ చప్పుడుకు లోపలి వారిద్దరు ఉలికిపడ్డారు. కూర్చున్న చోటి నుండి కదలక శ్వాసోచ్ఛ్వాసాలు బిగబట్టి జాగ్రత్తగా వినసాగారు. కిటికీ తలుపులు గాలికి కొట్టుకున్నవో లేక పిల్లి వచ్చి కదిల్చిందో అని!

మళ్లీ అదే చప్పుడు. ఈసారి అనుమానం లేదు. ఎవరో కిటికీ తలుపులు తట్టుతున్న మాట నిజం. గాలి కాదు. పిల్లి అసలే కాదు.

ఏం చేయాలి? ఎటూ తోచలేదు.

మళ్లీ చప్పుడు ఈసారి పెద్దగా వినబడింది. ఏదో స్థిర సంకల్పంతోనే తట్టినట్టు...

ఇక లాభం లేదు. ముసలవ్వ మెల్లెగా లేవసాగింది. మల్లమ్మ గుండె దడదడ మాత్రం మితిమీరింది. అవ్వను గట్టిగా పట్టుకొని కంపించే గుసగుసలో, "నాకు బయమైతాందే అవ్వా!" అనగలిగింది.

"అట్లుండు! ఏందో చూత్తాం," అని ముసలవ్వ దృఢ నిశ్చయంతో లేచింది. అలవాటు చొప్పున చీకటిలోనే కిటికీ వద్దకి చేరుకుంది. లోపల గొళ్లం తీస్తూ తీస్తూ "ఎవ్వరా?" అంది.

ఆ ప్రశ్న పూర్తిగా ఉచ్చరించబడిందో లేదో ముసలవ్వ నోరు గట్టిగా మూయబడింది. వెంటనే ఒక వ్యక్తి అతికష్టం మీద ఆ ఇరుకు కిటికీ గుండా లోపలికి చొర బడ్డాడు. అతని పాదాలు లోపలి నేలకు ఆనినవో లేదో అతడే కిటికీ తలుపులు బిగించాడు. ముసలవ్వ బీరిపోయి నిలుచుంది... ఇంకో మూలన మల్లమ్మ గట్టిగా కండ్లు మూసుకొని కత్తిపోటుకై ఎదిరి చూస్తున్నట్టు పడి ఉంది. చిమ్మన చీకట్లో ఏదీ కనబడడం లేదు. ముసలవ్వకు మాత్రం సందేహం లేదు. గతానుభవమే అంతా సూచించింది. పోలీసో, రజాకారు తురకవాడో ఇంట్లో దూరాడు... ఇంకేముంది? తనకు చావు తప్పదు. తానల్లారు ముద్దుగా పెంచి పెండ్లిచేసిన తన మనుమరాలికి మానభంగం తప్పదు... ఎవరెదిరిస్తారీ రాక్షసున్ని? తాను గోల పెట్టితే మాత్రం పక్క ఇంటి వారైనా వినిపించుకుంటారా? ఉహూఁ! కలలోని మాట!... వాళ్లవి మాత్రం ప్రాణాలు కావా? వాళ్ల ఇంట్లో మాత్రం పడుచుపిల్లలు లేరా?... ఆనాడు అంత పెద్ద కరణంగారి కూతుర్ని బలాత్కారం చేసి ఎత్తుకపోయినప్పుడెవరేం చేయగలిగారు? ఎవరడ్డం వచ్చారు?... ఇప్పుడు తనకు మాత్రం దిక్కెవ్వరౌతారు?

ఒక్క నిమిషంలోపల ముసలవ్వ ఇదంతా యోచించింది. ఇక జరుగబోయేది ఆమెకు స్పష్టంగా, అద్దంలోలాగ కనిపించసాగింది.

తాను చచ్చినాసరే, తల్లిదండ్రులు లేని మల్లికైనా మానభంగం తప్పితే... తానా పిల్లను సాది సంబాళించింది తుదకీ రాక్షసునికి ఒప్పగించడానికేనా?... ముసలవ్వ కన్నీరు నింపుతూ కొయ్యవలె నిలిచిపోయింది. వృద్ధాప్యపు కంపనం కూడ ఎందుకో తనంత తానే స్తంభించిపోయింది.

ముసలవ్వకు, ఆ వ్యక్తికి మధ్య దాదాపు రెండు గజాల దూరముంది... యోచనా మధ్యంలోనే ఆ వ్యక్తి ఆమెవైపు రెండడుగులు వేశాడు. చీకటిలో కూడ సూటిగా సమీపిస్తున్నాడు...

ఆమెకు మిన్ను విరిగి మీద పడ్డట్లయింది. ఇంకొక్క అడుగులో తన బ్రతుకు కొసముట్టుతుంది.. ఆ తరువాత పాపం మల్లి!

అతి కష్టం మీద ముసలవ్వ "అయ్యా!" అని ఏదో అనబోయింది.

కాని మళ్లీ ఆమె మూతి మూయబడింది. ఆమె ఆ క్షణంలో తనకు తెలిసిన దేవుళ్లందరినీ స్మరించింది. మల్లమ్మ కోసం...

ఇంతలో ఆ వ్యక్తి గుసగుస వినబడింది. ముసలవ్వ చెవిలో... "చప్పుడు చేయకు నేను దొంగనుకాను. రజాకార్ను కాను. పోలీసును కాను. మిమ్మల్నేమీ అనను. లొల్లి మాత్రం చేయకండి..."

అబ్బా! ఎంతకైనా తగుతారీ రాక్షసులు! ఔను. ముందుగా తీయని మాటలు- అవి సాగపోతే అన్యోపాయాలు. అదేకదా క్రమం!

ఎందుకైనా మంచిదని ముసలవ్వ వెంటనే ఆ వ్యక్తి రెండు కాళ్లు దొరికించు కుంది. ఎంతో దీనంగా వేడుకుంది. "నీ బాంచెను! చెప్పులు మోత్త. నా తలకాయైనా తీసుకో. పోర్ని మాత్రం ముట్టకు. అది నీ చెల్లెలనుకో... నీ కాల్లు మొక్కుత!"

"లేదవ్వా! నమ్మవేం చెప్పుతుంటే? నేను దుష్టుణ్ణి కాదు. నేనూ మీ అందరివంటి తెలుగోణ్ణే!"

శుద్ధ తెలుగులో మాట్లాడుతున్నాడు. ముసలవ్వ ఇది వరలో ఏ తురకవాణ్ణి ఇంత చక్కగా మాట్లాడగా వినలేదు. 'తొశ్శ తొశ్శ'గా మాట్లాడే నైజాం తురకలనే చూచిందామె. కాబట్టి ఈ వ్యక్తి తురక కాడేమోనని తర్కించుకుంది.

కొన్ని నిమిషాల పాటైనా చావు, మానభంగం తప్పినవి! ముసలవ్వకదే ఇంద్రజాల మనిపించింది. మానవ హృదయంలో నిహితమై యుండే అజేయ ఆశావాద శక్తి ఆమెకు చేయాతనిచ్చింది. వచ్చిన వ్యక్తి ఎంత అపరిచితుడైనా, అతడు వచ్చిన పరిస్థితులెంత అనుమానాస్పదమైనవైనా, ముసలవ్వకు మాత్రం అతణ్ణి విశ్వసించాలని పించింది. అది విశ్వాసం కాదు, విశ్వాస్యేచ్ఛ. విపద్దశలో గోచరించిన ఏకైక తరణా ధారం. దాన్నెలా జార విడుస్తుంది?

వచ్చిన వ్యక్తి కాళ్ల పట్టుకొన్న ముసలవ్వ మెల్లమెల్లగా లేస్తూ అతని మోకాళ్లు, నడుము, వక్షస్థలం, వీపు, ముఖం, తల - తడుమసాగింది. ఒకే ఒక చడ్డీ ఉంది. చొక్కా లేదు. దేహమంతటా పల్లేరుకాయలు, చిగురంత, జిట్టరేగ ముండ్లు, అంటుకొని ఎండిపోయిన రేగటి మన్ను, ఆ మంటిలో చిక్కుకొనియున్న తుంగపోచలు, గడ్డిపోచలు, వెంపలాకులు, తాటిపీచు వగైరా - ఇవన్నీ ముసలవ్వ చేతులకు కండ్లున్నవా అన్నట్లు గోచరించినవి. ఆపాదమస్తకం ఎన్నో చోట్ల శరీరం కొట్టుకపోయినట్లు

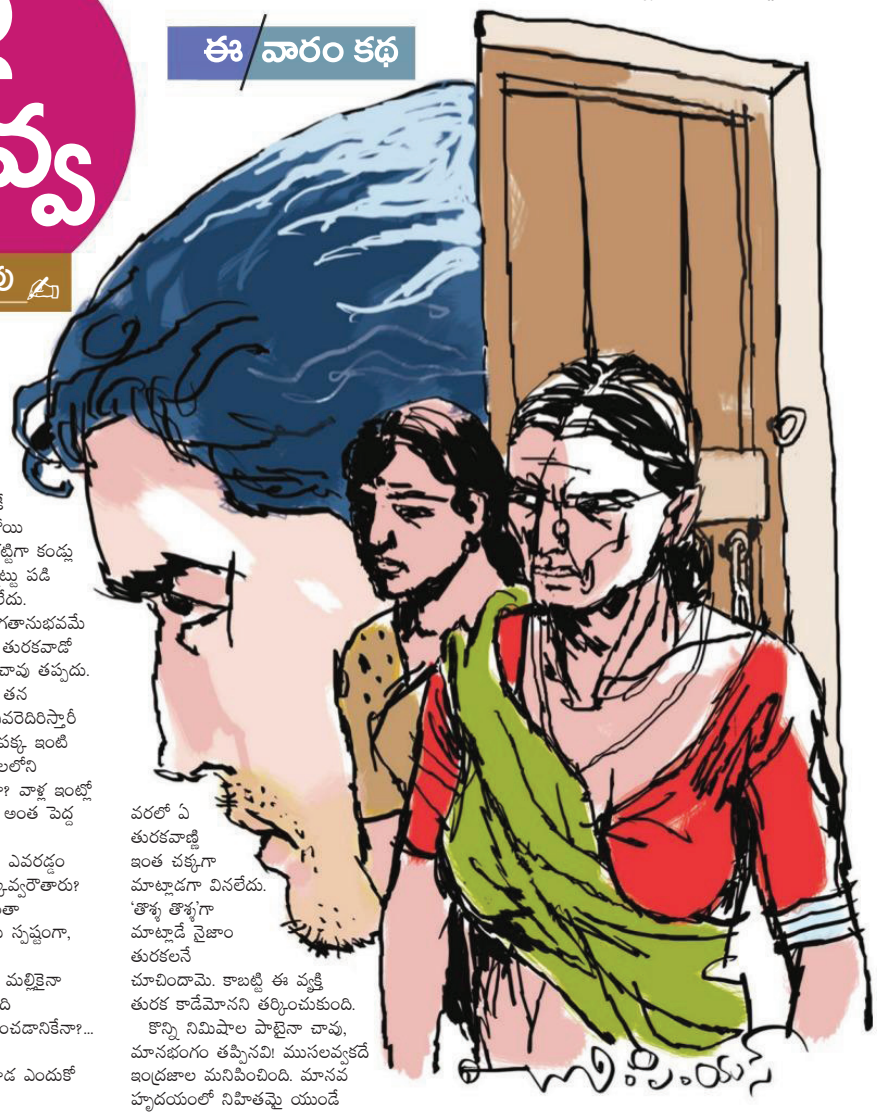

epaper.andhrajyothy.com

చర్మమే చెబుతున్నది. కొన్నిచోట్ల గాయాల నుండి స్రవిస్తున్న రక్తపు తడి ముసలవ్వ చేతి కంటింది. మరికొన్ని చోట్ల గాయాల నుండి ఎప్పుడో స్రవించి ఎండిపోయి అట్ట కట్టిన రక్తపు ఆనవాళ్ల తగులుతున్నవి. శరీరమంతా జ్వరంతో రొట్టె పెంకవలె మసిలి పోతున్నది. ముఖం మీద ముచ్చెమటలు క్రమ్మినవి. శ్వాస అతికష్టం మీద నడుస్తు న్నట్లున్నది. మధ్య మధ్య ఆపినా ఆగని మూల్గులు బయటపడుతున్నవి. గుండె వేగం విపరీతమైపోతున్నది.

స్పర్శతోనే ఈ స్థితినంతా గమనించింది ముసలవ్వ. ఆ వ్యక్తి నిస్సహాయుడు. అపాయ స్థితిలో హఠాత్తుగా తటస్థించిన శరణాగతుడు.

ఇంత తెలుసుకోగానే ముసలవ్వ మనస్థితిలో కాయకల్పమైంది. అనిర్వచనీయ మైన భావపరివర్తనం కలిగింది. ఐదు నిమిషాలకు పూర్వం మనవరాలి శీలరక్షణ కోసం ఆగంతుకుని కాళ్లు పట్టుకొని 'బాంచెను, కాళ్ల మొక్కుత' అని వేడుకున్న ముసలవ్వ ఇప్పుడు ఆశ్చర్య సహానుభూతుల సమ్మిశ్రిత స్వరంతో, "ఇదేం గతిరా నీదిరా గిట్టెందుకైనవు కొడుకా?" అని ప్రశ్నించింది.

"ఏదో అవ్వా! అదొక కథ... కొంతసేపు నన్నిక్కడ దాచు. తరువాత నా దారిన నేను పోతాలే..." అని అతికష్టం మీద అన్నాడాగంతుకుడు.

"ఆ! మాపోతౌ మాపోతౌ... ఒక్కటే పోకడ! చక్కంగ స్వర్గమే పోతౌ... మాంచి బుద్ధిమంతుడౌ పా! హుఁ! పోతడట యాడికో!"

ఆగంతుకుడు మాటాడలేదు. ముసలవ్వ వెంటనే మనుమరాల్ని పిలిచింది, "మల్లీ! ఓ మల్లిముండా! దీపం ముట్టియ్యే జెప్పన. నిదురొచ్చినాదే పోరీ?"

దీపం మాట వినగానే ఆగంతుకుడు ఉలికిపడి అన్నాడు, "అబ్బో! వద్దవ్వా వద్దు... దీపం వెలిగించకు నీ పుణ్యం. పోలీసులు నా వెంటపడ్డారు. పట్టుకుంటారు.."

"ఇగ చాల్లే మాట్లాడకు! పోలీసులకన్న ముందల సావుదేవతే పట్టుకునేటట్టున్నది నిన్ను!" అని ముసలవ్వ గద్దించింది.

మల్లమ్మ దీపం వెలిగించింది. ముసలవ్వ ఒక మూలకొక గొంగడి పఱచింది. దీపపు వెలుతురులో ఆగంతుకుణ్ణి కొంత తడవు పరీక్షించింది. బక్క పలుచని యువకుడు. పదునెనిమిదేండ్లకు మించని వయసు. నూగూగు మీసాలు- గంభీరతను సూచించే కండ్లు. సుకుమారమైనప్పటికీ చాపతీగ బెత్తంవలె వంగగల దేహం. సౌమ్యసౌజన్యాలనీనే ముఖ మండలం...

ఆ యువకుణ్ణి చూచిందో లేదో ముసలవ్వ ఆశ్చర్యం మేర మీరింది.

"రాజోలిగె ఉన్నవు కొడుకా! నీకెందుకొచ్చేరా ఈ కట్టం? పండు పండు. ఆ గొంగట్ల పండు. బీరిపోతావేందిరా? పండు, ఆ! గట్ల! మల్లిపోరీ! కుంపటి మీద కడు ముంతెడు నీళ్లక్కియ్యే... అబ్బ! మంజరగున్నోలిగె కడులద్ది మబ్బుముండ! ఈడ పోరని పానం పోతాందంటే దీనికి నిర్దమబ్బే వదల్దేదు... ఊఁ! కానీ జెప్పన. ఎక్కిచ్చినవా కడుముంత? ఆఁ ఇగరా... దీపం పోరని దగ్గరకు తే... దీపానికి ఇంటి తలుపుకు నడుమ నా గడంచె నిలబెట్టు. దానికి నా గొంగడి ముసుగెయ్యి... ఏసినవా? ఆఁ! గట్ల. గిప్పుడు కొద్దిగ వుశారయింది పో! మొగడు నాలుగుమళ్ళుల పెయ్యి మెదుగ బెడితే ఇంకా కుదుర్తది చురుకు! కొద్దిగ సందుంచి ఓ కంచుడు బోర్లేయి దీపంతె మీద, ఆ పోరని మీద ఎలుగుపడాలె. కడుమ దిక్కుల్ల చీకటే ఉండాలె. గట్ల కావాలె ఉపాయం... ఆఁ! గంతే! ఉన్నదే ఒనరు నీ దగ్గిర! మా చేత్తవులే సంసారం! ఇగ కూకో వాని పక్కన. ముండ్ల తీసెయి ఉల్లుల్లుగ... అయ్యొ! సిగ్గయితాందా వాన్ని ముట్టుకుంటె? ఏం మానాపతిని గదనే! నీ సిగ్గ అగ్గిలబడ! వాని పానం దీత్తవా యేం సిగ్గ సిగ్గనుకుంట! ఊఁ! చెయ్యి చెప్పిన పని! పాపం పీనుగోలె వడున్నడుగాదె! వాన్ని జూత్తె జాలి పుడుత లేదె నీకు.. దొమ్మరముండా?... ఆఁ! గట్ల! నొప్పిచ్చకు పాపం...!"

మహా ప్రవాహంవలె సాగిపోతున్నది ముసలవ్వ గొణుగు ధోరణి. అందులోనే చీవాట్లు. అందులోనే వినోదం. అందులోనే ఆజ్ఞలు- ముసలవ్వ ఆజ్ఞల్ని చకచకా అమలౌతున్నవి. యువకుడు నిజంగా అర్ధశుద్ధావస్థలో పడియున్నాడు. మల్లమ్మ జిట్ట రేగుముండ్ల ఒక్కొక్కటి తీస్తున్నది. యువకునికేదో క్రొత్త లోకంలోకి వచ్చి పడ్డట్లుంది.

ముసలవ్వ మళ్లీ ప్రారంభించింది.

"వచ్చినాయె ముండ్లన్ని? మా కట్టపడుతాన్నవే పాల్లా! వున్నెముంటుంది నీకు. మల్ల పెతరమాసు తుంటకొక్కంత బుడ్డోన్ని కంటవులే! సరె. ఇగబటు... నీల్లెచ్చ బడ్డయి. ఈ పేగు నీల్లల్ల ముంచి వాని గాయాలన్ని కావు. ఆ రౌతం మరకలు, మంటి ముద్దలు తుడిచిపారెయ్యి. తానం జేసినట్టు కావాలె. పాపం! ఎంత సుకాశి పెయ్యే పొల్లంది! ముట్టుకుంటె దూదోలిగె తలుగుతాంది! ఎసొంటోనికెసొంటి గతొచ్చిందే!"

చూస్తూ చూస్తూ మల్లవ్వ పరిచర్య వల్ల యువకుని గాయాల బాధ తక్కువయింది. దేహమంతా శుభ్రమైంది. మెల్లమెల్లగా తేరుకున్నాడు. ఇంతలో ముసలవ్వ తలెలో ఏదో తెచ్చింది. యువకుని తలాపున కూర్చొని అతని తల నిమురుతూ గొణుగసాగింది.

"ఇగ లే కొడుకా కొద్దిగ. గింత గటుక చిక్కటి సల్లల పిసుక్కున్చిన... గింత కడుపు పడేసుకో. ఎన్నడన్న తాగినావు తాతా గట్క? వరిబువ్వ తినెటోనికి నీకెమెరుకర? గొల్లరామి గట్కుంటే ఏమనుకున్నె? పొయ్యే పానం మర్తతది! చూడు మరి- కులం జెడిపోతవని బయపడతాన్నవా? నువ్వు బాపనోడవైనా, జంగమోడవైనా, యేకుల మోడవైనా సరే - మొదలు పానం దక్కిచ్చుకో. అంతకైతె నాలిక మీద బంగారి పుల్ల తోటి నురుకు పెడితే పోయిన కులం మల్లత్తదటకాదు? ఆఁ! ఇగ తాగి పారెయ్యి గటగట!"

యువకుడు లేచి కూర్చున్నాడు. ముసలవ్వ మాటలకు కొద్దిగ నవ్వు వచ్చిందతనికి. చిరునవ్వు ముఖంతో ముసలవ్వను చూస్తూ తలె అందుకున్నాడు. అందులోది నవజీవన సర్వస్వసారమన్నట్టు ప్రీతితో గటగట త్రాగాడు. ముసలవ్వ మాట అక్షరాలా సత్యమైంది. నగపోయిన ప్రాణాలు తిరిగివచ్చాయి. యువకుని ముఖం మెల్లమెల్లగా వికసించింది. కండ్లలో జీవజ్యోతి వెలుగజొచ్చింది.

ముసలవ్వకు పూర్ణ సమాధానమైంది. యువకుని వైపు చూస్తూ ముడుతలు పడ్డ ముఖంతో నవ్వుతుంటే ముడుతలన్ని అంతర్ధానమైనవా అనిపించింది. కొన్ని నిమిషాలపాటలాగే ఉండిపోయారు ముగ్గురు...

యువకుని దేహాన్ని ప్రేమతో నిమురుతున్న ముసలవ్వ చేయి హఠాత్తుగా అతని చడ్డీ జేబు వద్ద ఆగిపోయింది. వెంటనే "గిదేందిరో?" అంటూ ముసలవ్వ ఆ జేబులో చేయి వేసి ఒక్క ఉక్కు వస్తువ తీసింది.

"అది రివాల్వరవ్వా! తోటాల తుపాకి..." అన్నాడు యువకుడు.

"ఎందుక్కొడుకో తుపాకి? మమ్ములగిట్ట చంపుడామను కున్నావా యేంది?" అన్నది ముసలవ్వ.

"లేదవ్వా! మిమ్మల్ని చంపేవాళ్లను చంపేది. అందుకది... ఈ రాత్రి ఇద్దరు పోలీసులను హతమార్చాను. మొన్న మీ గ్రామంలోని నలుగురు నిర్దోషుల్ని కాల్చి చంపిన పోలీసులే!"

ముసలవ్వ ముఖ లక్షణాలు వర్ణనాతీతంగా మార్పు చెందినవి. మొదట కొద్దిగా భయం. ఆ తదుపరి తెగవ, ఆ తరువాత ఉత్సాహం, ఆ వెనుక విజయోల్లాసం క్రమశః గోచరించినవి.

యువకుడు ముసలవ్వ ముఖాన్ని సూక్ష్మంగా పరీక్షిస్తున్నాడు. భావ పరివర్తన చూచినకొద్దీ అతని మానసం పరిపరివిధాల తర్కించుకుంటున్నది. ఆ విషయం ఎందుకు చెప్పానా అన్న పశ్చాత్తాప రేఖ కూడా అతని మనస్సును ఒకసారి స్పృశించి పోయింది. ఏమంటుందో ఈ వృద్ధురాలు? శతాబ్దాల దాస్యమనుభవించి చలితమైన ఈ అమాయక గ్రామీణ సమాజంలో తేజమెక్కడ శేషించింది? ఎలాగైనా ఈ గుడిశ ఆశ్రయం నుండి తనకుద్వాసన జరిగి తీరుతుందని అతనికి తోచింది. ఇద్దరు పోలీసులను చంపిన హంతుణ్ణి ఎవరుండనిస్తారు? ఎంతమంది తనతోటి కార్యకర్తలు ఈ గ్రామస్థుల పిరికితనం వల్ల పట్టుపడలేదు? యువకుని మనస్సు ఎన్నెన్నో వితర్కాలకు లోనౌతున్నది.

కొంతసేపు యోచించి ముసలవ్వ పెదవులు కదిల్చింది. యువకుని హృదయం ధడుక్కుమన్నది.

"ఇద్దర్నా? కాని ఇంకిద్దరు మిగిలిన్రు కొడకా! సగం పనే చేసినవు!"

యువకుడు చకితుడైనాడు. అతని సుసంస్కృత మానసం గర్వోన్మత్తమై కల్పనాకాశంలో భ్రమణం సాగించింది. అతని తారుణ్యానురూప భావుకత్వం అతణ్ణి మైమరపించింది. శ్రీరామస్మరణవల్ల ఉప్పొంగే హనుమంతుని దేహం వలె తన దేహం కూడ ఉప్పొంగినట్లనిపించింది. రివాల్వరు కొరకైచేయి చాస్తూ, "తక్కినవాళ్లను కూడా చూచు కొస్తా తే అవ్వా!" అనేశాడు.

ముసలవ్వ రివాల్వరు లాక్కొని ప్రారంభించింది.

"చాల్లే చేశినకాడికి! బాద్దురుగాడవుపా! బాగ తిని ఉండబుద్దిగాక పోలీసోల్లతోటి వైరం పెట్టుకుంటడట ఉచ్చిలి పోరడు! ఎందుకురా నీకు పోలీసోల్లతోటి కైలాట్కుం?"

యువకుడన్నాడు, "నేను స్టేట్ కాంగ్రెస్ వాలంటియర్ను. నైజాంరాజుతోటి కాంగ్రెస్ పోరాడుతున్నది. ప్రజలు పోరాడుతున్నారు."

యువకుడేదో రాజకీయ సిద్ధాంతబోధ ప్రారంభిస్తాడా అనిపించింది. కాని మధ్య లోనే ముసలవ్వ అందుకున్నది, "యాడున్నదిరా నీ కొట్లాట? ఈడనైతే పెద్దపెద్దోల్లంత ఆ తురక పోలీసోల్లనే ఇండ్లల్ల పండబెట్టుకుంటాన్రుగాదు? ప్యాదోల్లు కొట్లాడితే ఏమైద్దిరా?"

"పేదవాళ్లతోనే నడుస్తున్నదవ్వా కాంగ్రెస్ పోరాటం..." అన్నాడు యువకుడు.

"మరైతే నీది కాంగిరిజో గింగిరిజో అండ్ల ఈడువట్టోల్లు లేరరా? గడ్డాలు మీసాలు నరిశినోల్లంత యాడ విరగడైపోయిండ్రు?"

"వాళ్ళందరు పట్నంలో ఉంటారు. రాజుతో మాట్లాడుతారు. ప్రజల తరఫున వాదిస్తారు. అధికారాలు ఇప్పిస్తారు. నాయకత్వం చేస్తారు."

ముసలవ్వ విసుగుతో అందుకుంది. "ఏహే! గదంత నాకు మనసున పట్టది. పెద్దపెద్దోల్లేమొ ముచ్చట్లు పెట్టుకుంట కూకుంటరట! పసిపోరగాల్లనేమొ పోలీసోల్ల మీదికి పొమ్మంటరట! ఇగ ఈ పొల్లగాల్లేమొ చేసుకున్న పొల్లల ముండమోపుటానికి తుపాకులు బుజానేసుకొని బైలెల్లుతరట! ఎంత పాడుదినమొచ్చింది! అన్యాలం పాడుబడ!"

అలాగే కొంతసేపు గొణిగి ముసలవ్వ ఆజ్ఞాపించింది. "అరేయ్! ఇగ కొద్దిగ కన్ను మలుపుకో. జాముసార్తిరున్నదింక. ఇంత నిద్రపట్టితే బతుకుతవు. వశేయ్ మల్లి పోరీ! మనిద్దరం తెల్లారేదాక కావలుండాలే. నువ్వా కొసకు, నేనీ కొసకు. కూర్చాట్లు పడ్డవంటే యాదుంచుకో - ఒక్క చరుపు దయ్యం వదలిపోవాలె మరీ. ఆ!"

• • •

పాలు పిండే వేళ అతిక్రమించిపోతున్నది. ఇండ్ల వెలుపల కట్టివేసి యున్న గేదెలు లోపలి దుడ్డెల కొరకు అరుస్తున్నవి. లోపలి నుండి దుడ్డెలు విలపిస్తున్నవి. పాలచేపుల ఆతురత ఒకవైపు, ఆకలిబాధ రెండవవైపు. కాని పాలు పిండబడడం లేదు. రోజు ఈపాటికి ఎటు విన్నా జుయి జుయి మనే పయస్సంగితం నేడు సంపూర్ణంగా నిలిచి పోయింది. భయంవల్ల గ్రామంలోని జీవన లక్షణాలన్నీ ఒక్కుమ్మడి లుప్తప్రాయమై పోయినవి. మృత్యు సమయపు అంతిమ సంచలనమైనా లేదు.

స్మశానవాటికలోని కాటి చిటపటలైనా లేవు. ఆ గ్రామంలో అనాదికాలం నుండి అంతా నిశ్శబ్దమే అన్నట్లనిపించింది.

రామమ్మ, మల్లమ్మ ఇద్దరూ కావలి కాస్తున్నారు. యువకుడు సుఖనిద్ర పోతున్నాడు. వీమ చిటుక్కుమన్నా అదిరిపడే అంత నిదానంగా ఉన్నారు గ్రామ ప్రజలు. కాని వీమ కూడ చిటుక్కుమనడంలేదు. గత రాత్రి భయంకర సంఘటనకు కారకుడైన ఆ యువకుడొక్కడే నిద్రిస్తున్నాడు. తక్కిన గ్రామమంతా శ్వాస బిగబట్టి నిరీక్షిస్తున్నది.

దేనికో? ఎవరికొరకో? ఎందుకో? అదంతా అందరికీ తెలుసు. పాత కథే!

రామమ్మ యోచిస్తున్నది. ఎవరో కాంగ్రెస్‌వారు ఊరికి వచ్చారన్న నేరంపైన ఇదివరకే నలుగురు నిర్దోషులు కాల్చివేయబడ్డారు. ఇక ఈసారో, ప్రత్యక్షంగా ఇద్దరు పోలీసులే చంపబడ్డారు. రానా భగ్నం చేయబడింది. ఊరినంతా దగ్గం చేసి ఊరివారి నందరిని కాల్చివేసినా ఆశ్చర్యంలేదు. అదొక పండుగే! ఏ ఒక్క ఇంట్లోనో పోలీసులు చొచ్చి హత్యలు, మానభంగాలు సాగించడం, ప్రక్క ఇంటివారు కిమ్మనలేకపోవడం, ఈ విధంగా ఒక్కొక్క ఇంటి లెక్కన తుదకందరికదే గతి పట్టడం- ఇంతకన్న ఊరి వారందరు ఒకేసారి చంపివేయబడడం మేలుకాదా? పదిమందితో చచ్చినా మంచిదే. బ్రతికినా మంచిదే కుక్క చావుకన్న!

నిద్రిస్తున్న యువకునికి తల నిమురుతూ రామమ్మ గొణిగింది. "అబ్బ! ఏం పోరడు! ఇసొంటోల్లెంతమంది చావాల్నో ఇంక!"

అకస్మాత్తుగా బజారులో మోటర్ ట్రక్కు చప్పుడైంది. ఎటు విన్నా బూటు కాళ్ల తటతటలే వినరాసాగినవి. ఏవో అరుపులు, తురకభాషలో తిట్లు, దుర్భాషలు, ప్రగల్భాలు. ఛటేల్ ఛటేల్‌మని మధ్యమధ్య కొఱడా దెబ్బలు -

"చస్తి! చస్తి! నీ బాంచెను... నాకెరుక లేదు... అయ్యో! వాయ్యో! వావ్వో!!" అన్న అరుపులు.

మిన్నుముట్టే ఆక్రోశాలు. అంతకుమించిన క్రూర నినాదాలు. ఒండొంటితో పోటీ చేస్తున్నవి. మనుష్యులు ఉన్న వారున్నట్టు బజార్లలో ఈడ్వబడుతున్నారు... రెండు గడియల క్రితం స్మశానవాటికను మరింపించిన గ్రామం ఇప్పుడు యమపురిని తల దన్నుతున్నది.

మల్లమ్మ గడగడలాడసాగింది. యువకుడు దిగ్గునలేచి కూర్చున్నాడు. ఆ గాఢనిద్ర క్షణంలో మటుమాయమైపోయింది. రివాల్వరు ముసలవ్వ చేతి నుండి తీసుకొని తోటాలెక్కించాడు. బయట జరుగుతున్న అలజడి రెండు నిమిషాల వరకు విన్నాడో లేదో - అతన్నొక మహావేశం ఆవరించింది.

ముసలవ్వ స్థితి మాత్రం చెప్పేటట్టు లేదు. అది భయం కాదు, వ్యాకులతకాదు, దుఃఖం అసలే కాదు. అపూర్వమైన నిశ్చలత్వం, గాంభీర్యం ఆమెలో ప్రవేశించినవి. బయటి హాహాకారం చెవిసోకిన కొద్దీ ఆమెలో కూడ అదొకరకపు ఉద్వేగం బయలుదేర సాగింది.

రివాల్వరులో తోటాలు నింపుకుని యువకుడు దగ్గున లేచాడు. తలుపు వద్దకి చకచకా నడిచాడు. గొళ్లం మీద చేయి పెట్టాడు. తీయబోయాడు. కాని... కాని వెంటనే అతని చేయి మీద మరొక చేయి వచ్చి పడింది. అది ఉక్కు చేయి కాదుగదా అన్నంత దృఢతరంగా తగిలిందతని చేతికి. అతడు మహాశ్చర్యంతో వెనుకకు తిరిగి చూచాడు. "ఆఁ?" అన్నాడు.

ముసలవ్వదే ఆ ఉక్కు చేయి!

"యాడికి?" అని ప్రశ్నించింది ముసలవ్వ.

యువకుని మాట తడబడ్డది. తుపాకి గుండ్ల మధ్య విహరించే ఆ వీర యువకుడు, రాక్షసులనైనా నిర్భయుడై ఎదిరించే ఆ శూర శిరోమణి, దేశ కళ్యాణానికై ప్రళయాన్నైనా ధిక్కరించే తరుణ సింహం- నేడొక్క డెబ్భెయేండ్ల ముసలవ్వ ప్రశ్నకు జంకాడు. అతని గుండె జల్లుమన్నది. కాని వెంటనే గొంతు సవరించుకొని అన్నాడు. "ఎక్కడికేమిటవ్వా! ఆటో ఇటో తేలిపోవాలి. నిర్దోషుల హింస జరుగుతుంటే చేసిన

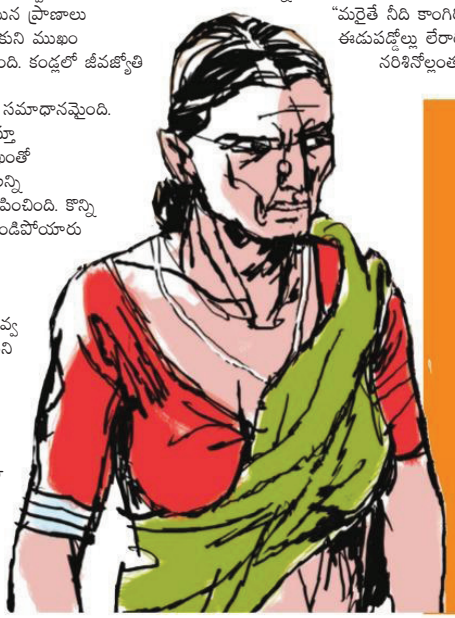

"మధ్య లోనే ముసలవ్వ అందుకున్నది, "యాడున్నదిరా నీ కొట్లాట? ఈడనైతే పెద్దపెద్దోల్లంత ఆ తురక పోలీసోల్లనే ఇండ్లల్ల పండబెట్టుకుంటాన్రుగాదు? ప్యాదోల్లు కొట్లాడితే ఏమైద్దిరా?" "పేదవాళ్లతోనే నడుస్తున్నదవ్వా కాంగ్రెస్ పోరాటం..." అన్నాడు యువకుడు.

epaper.andhrajyothy.com

వాణ్ణి నేను దాగుకోవాలా? దాగడం మాత్రమెంతసేపు? ఈ యిల్లు సోదా తప్పుతుందా? పైగా నా వల్ల మీకు అపాయం కలుగుతుంది. నన్ను పోనీ అవ్వా!"

ముసలవ్వ మాట్లాడలేదు. యువకుని చేయిపట్టి వెనుకకు లాగింది. మంత్ర ముగ్ధునివలె అతడామెను అనుసరించాడు.

బయట అలజడి అధికమైంది. బూటుకాళ్ల చప్పుడు గుడిసెను సమీపిస్తున్నది. ముగ్గురు నలుగురు వ్యక్తులు గుడిసె ముందు నుండి పక్క ఇంటి ముందటికి వెళ్లారు. ఆ వెనుక -

"రామీధన్ గర్నీకీ గుడ్సీ యాహీ హై," అన్న మాటలు వినిపించినవి.

మళ్లీ ఒకసారి యువకుడు బయటి తలుపు వైపు పోబోయాడు. కాని ముసలవ్వ అతన్ని వెనక్కి నెట్టింది. రివాల్వరు అతని చేతి నుండి లాగుకుంది.

మినుకుమినుకు మంటున్న దీపాన్ని పూర్తిగా ఆర్పింది. మల్లమ్మను పిలిచి చెప్పింది.

"పాల్లా! నిన్న మర్రి కొరడు కుట్టుటానికియ్యలే? ఆ దుప్పటీన్ను కండువ తీస్కురా! యాడబెట్టినవో తే ఎల్లెం - తెచ్చినవా? ఆ! పిలగా! ఆ దుప్పటి కట్టుకో, కండువ నెత్తికి చుట్టుకో- ఊఁ! యేమాయె? గింతసేపాఁ? మళ్లీ! నీ రెండు చేతుల దండకడ్యాలు వానికియ్యి... బక్కపల్చతోడు మాపట్టుతై - ఆఁ! పట్టినయా? గంతే! ఒక్క కుర్ర దారముంటె బాగుండు. ఇప్పుడేడ దొరుకుద్ది? ఊఁ! లేకుంటె లేకపాయె- ఈ పోరని చడ్డీ కూరాటి కుండ కింద దాచిపెట్టే పొల్లా!... ఆఁ! గొల్లేశ మేపినవా కొడుకా? అచ్చం ఎర్రగొల్లోనోలిగినే ఉండవు! ఎవడన్న మాట్లాడిత్తె గొల్లోనోలె మంచిగ మాట్లాడాలె..."

"ఆ..." అన్నాడు యువకుడు.

దాగి తిరిగే కార్యకర్తలకు గొల్ల వేషాలు మామూలే కనుక యువకుడు సంసిద్ధుడై నాడు. వేషం తయారయింది. ఇక ఏ త్రోవనో బయటపడడం మాత్రమే శేషించింది. ముసలవ్వ ఆజ్ఞకై నిరీక్షిస్తున్నాడు.

అకస్మాత్తుగా తలుపు మీద నాలుగైదుసార్లు దిలదిలమని దెబ్బలు పడ్డవి. "రామీ! ఓ రామీ! ఓ గొల్ల రామీ! తల్పాకీ ఖోల్," అనే కర్కశ స్వరాలు వినిపించినవి... కొందరు బూట్లవాళ్లు ఇంటి చుట్టు దగ్గర దగ్గరగా నిలుచుంటున్న అలికిడి వినవచ్చింది ఇంకేముంది? తప్పించుకునే వీలులేదు. ఈ గొల్లవేషమంత వ్యర్థమైనట్టే! యువకుని చేయి రివాల్వరుకై వెదకసాగింది. కాని ముసలవ్వను అడిగే ధైర్యం రాలేదు.

ముసలవ్వ గుసగుస ప్రారంభించింది.

"మల్లీ! ఆ మూలకు మంచం వాల్చి గొంగడెయ్యే. పిల్లగా! అండ్ల పండుకో. ఊఁ! పండుకో."

యువకుని కెటూ తోచలేదు. ఇంతకూ తుదకు పట్టుపడడమే నొసట వ్రాసి యున్నట్లుంది. అలా మంచంలో పడుకోవడం వల్ల లాభమేమో అతనికి బోధపడ లేదు. విధిలేక పడుకున్నాడు.

మళ్లీ తలుపు మీద దిబదిబ!

"ఓ రామీ! తల్పూ తీస్తా లేదూ. తీ బిన్న! హరాం జాదీ! మాట్లాడెా? నీకే తోడ్కుల్ తీస్తం రైర్! ఫారన్ తీ తల్పు! లేకుంటే తోడాయిస్తం చూడు."

ముసలవ్వ ఇప్పుడిప్పుడే నిద్రలేచిన దానివలె ఆవలిస్తూ, ఒళ్లు విరిచిన చప్పుడు చేస్తూ అర్థస్పష్టంగా ప్రారంభించింది.

"ఎవ్వర్రా పెద్ద దొంగనాత్తిరచ్చి తలుపు కొడ్తాన్రు? దొంగముండ కొడుకులు న్నట్టున్నరు! మీ ఇల్లు పాడుబడ. పోలీసోల్లు రెాను గత్తుకత్తె మీ యాపులు పెట్న బలుగతయ్..."

> **"వాడెవ్వడా? ఎవ్వడు పడితే వాడు మా పక్కల్ల పండుటానికి మేమేం బోగమోల్ల మనుకున్నవా? నిన్నెవడన్న గట్లనె అడుగతె ఎట్లుంటది? ఈ మాటల్తోటి మానం దీసుడెందుకు? పానం తియ్యరాదుండి! నా బుద్ధెరిగిన కాన్నుంచి నేనైతే గింత బెఇజ్జతి మాట యెవ్వల్ల నోట్నుంచి యినలే..."**

బయటివాళ్లు, 'మేం పోలీసోళ్లం,' అని ఇంకా ఏమేమో చెప్పబోయారు. కాని ముసలవ్వ ఒక్క అక్షరం కూడా వినిపించుకోలేదు. బిగ్గర బిగ్గరగా అబవు - మధ్య మధ్యన రెండు మాటల గుసగుస.

"కాలం పాడుగాను! ఎవ్వల కొంపల వాళ్లను పడుండనీయరు. నాత్తిరనక పగలనక చంపుతాంటరు. పాల్లా! పోరని మంచానికి నా గడంచె అడ్డం పెట్టు.

"నన్నేం దోసుకుంటర్రా? ముసలి ముండ దగ్గరేమున్నది? దొంగల్లెతే ఉన్నోన్ని దోచుకోండి- లేవలేం దాన్నెందుకు చంపుక తింటరు? అబ్బబ్బ తలుపు పలగ్గొట్టెటట్టే ఉన్నది. ఆగరాదుండి? కట్టేత్తెతప్పా గుఱ్ఱాన్ని? లేవలేని ముండను చెంగుచెంగున గంతులెయ్యాల్నా మీ తొందరకు?

"మల్లీ! మాట్లాడక ఆ పోరని పక్కల పండు. ఊఁ! నడూ!..."

"ఇగ పలగ్గొట్టండ్ర! లేచి తలుపు తీసేదాక గూడా ఓపిక లేకపోతె పలగ్గొట్టున్ని - ఇంట్ల జొచ్చి నా దగ్గరున్న రావన వరాలు తలిన్ని దోసుకోన్రి... దీపమన్న ముట్టిత్తా మంట కుంపట్ల అగ్గిలేదు. ఈ మల్లిముండకు ఎన్నిసార్లు చెప్పిన మాపటాల్ల కుంపటి కప్పదు. ముదరట్టం ముండ! ఇగ నిన్న మొగడచ్చిండేమొ దాన్ని పట్టపగ్గాల్లేకుంటున్నది. ఏ పని చెప్పినా యినుపించుకోదు. నడుమనే ఆగమ్మెతాంది మొగన్ని చూచి... మురిసిపోతాంది వగలముండ!

"చెయ్యేసి పండుకో పోరడా దానిమీద! చూసెటోని కనుమానం రావద్దు."

"ఇగ నా చాతగాదురా తండ్రీ! ఈ మల్లిముండ లేవలేదు. ఓ మల్లీ! ఓరి మల్లిగా! ఊహంఁ వీల్లు లేవరు నాకు దీపప్పంతె దొరుకదు చీకట్ల! వీల్ల వైస్సు వక్కలుగాను. బజార్ల గంతలొల్లయితాంటె మా రాజుగ గుజ్జు కొడుతాన్రు... ఈ అంగడప్పోరినేం జేతు?... నా ముంగట్నే కొడుకు కోడలు రుచ్చాలోలె పడిపొయిర్రు ఈ పోర్ని నా నెత్తిన పడేశి పెడితివిరా నా పానానికి! యాడున్నవురో కొడుకా! నా కొడుకా! ముసలి ముండకు చెరబెట్టి పోయినావు కొడుకా! నా కొడుకా! నేనేం జేతు కొడుకో! నా కొడుకా!"

ముసలవ్వ మహోర్ధాటంతో రాగంపెట్టి ఏడువసాగింది. బయటివాళ్లు నానా విధాల మాట్లాడుతున్నారు. పాపం పోనీ అని ఒకరు, అబ్బో ఈ ముసలిది చాల బద్మాస్ అని మరొకరు. మొత్తానికి సోద జరిగి తీరాలని అందరు నిశ్చయించారు.

లోపలి నుండి గొణుగు సాగుతూనే ఉంది...

"అవ్వల్లా!... అయ్యల్లా! ఆగున్రి తలుపు తీశేదాక. అవ్వల్లా! అయ్యల్లా!"

"తోడ్ దెవోరే దర్వాజా!" అని బయట ఆజ్ఞ ఇవ్వబడుతుండగనే ముసలవ్వ తలుపు గొళ్లం తీసింది. ఇద్దరు పోలీసులు ఒక్కుమ్మడి తలుపునెట్టి తలుపు తెరువ బడటంతోనే అమాంతం ఒకరి మీద ఒకరు పడ్డారు.

వాళ్లు పడడంతోనే ముసలమ్మ పెద్ద కేక వేసింది. వాళ్లు లేవడంతోనే వాళ్ల క్రిందనే పడ్డట్టు పడి ఏడవసాగింది.

"చంపితిర్రా! నీ దొడలు బడ- ముసల్దాని పానం తీత్తిర్రా! ఇగ చూసుకోండి. ఆ పడుచు పోరగాండ్లాడ మంచంల పండున్నరు. ఈడ నేనున్న. కుండలున్నయి, గురుగులున్నయి. తలెముంతలున్నయి. పోరి మెడల గంటె పుత్తెలున్నయి. పోరగానికి రెండు దండ కడియాలున్నయి. ఇగేం కావాల్నో తీసుకోండి. చంపాల్సంటే చంపుండ్రి. పొల్ల ముండమొయ్యకముందు దాన్ని గూడ తుపాకినెయ్యండ్రి. ఇద్దర్నొక్కపారే చంపుండ్రి. అప్పట్నించి నన్ను చంపక తింటాన్రు. ఇగ జుర్రుకోండ్రి ఏం జుర్రు కుంటరో!"

మల్లమ్మ మెల్లగా కండ్లు నులుముకుంటూ మంచం దిగి వ్యాకులచిత్తితో అటూ ఇటూ చూడసాగింది. యువకుడు కూడ ఆవలిస్తూ లేచి మంచం మీదనే కూర్చున్నాడు. పోలీసుల వారందరు ఒకరి ముఖం ఒకరు చూచుకోసాగారు. ముసలవ్వ ధోరణి నడుస్తునే ఉంది.

"ఇంకేం చేత్తరో చెయ్యరాదుండి... తుపాకులున్నెగద... చంపరాదుండి నన్ను... ఇగ బతికి నన్నోద్దులు బతుకుతనా?..."

యువకుని వైపు చూపిస్తు పోలీసు జమాదారు ప్రశ్నించాడు. "వాడు యెవడున్నడ్ చెప్పు! కాంగ్రెసోడా యేం?"

ముసలవ్వ నెత్తి నోరు పెట్టుకొని అరవసాగింది.

"వాడెవ్వడా? ఎవ్వడు పడితే వాడు మా పక్కల్ల పండుటానికి మేమేం బోగమోల్ల మనుకున్నవా? నిన్నెవడన్న గట్లనె అడుగతె ఎట్లుంటది? ఈ మాటల్తోటి మానం దీసుడెందుకు? పానం తియ్యరాదుండి! నా బుద్ధెరిగిన కాన్నుంచి నేనైతే గింత బెఇజ్జతి మాట యెవ్వల్ల నోట్నుంచి యినలే. ఈ ముసల్దానికి ఇయ్యాల మానం పోయింది. ఇగ యిన్నన్న ఉరిబెట్టుకొని చస్తేంది. ఇసొంటి బతుకు బతికిందానికన్న?... వాడు మా మల్లదైతడా కాడా ఊర్లోల్లందర్ని తెలుసుకోని. వెలగచ్చినంక బాగ పరిచ్చపట్టి చూస్కోండి. కాని గిసొంటి బే కంగాలు కూతలెందుకు? మేమ సంటోల్లం కాదు బాంచెను! ఏదో మీ పాదాల కింద బతుకుతన్నం. బైటోడు గొల్లరామి గుడిశలకొచ్చి తప్పిచ్చుకుంటడు? పానంతో పట్టుకచ్చి అప్పచెప్పనయ్యా? గొల్లరామె సొంటిదో ఊరోల్ల నడుగుండి!"

అప్పటి తీవ్రతకు, ఇప్పటి విధేయతకు పోలీసులు చకితులైనారు. ఏమను కోవాలో, ఏం చేయాలో వారికి తోచలేదు.

"పోన్రి బాంచెను! ఈడేం లేదు. నా మాట అబద్ధమైతె తలకాయె కోశిత్త. నేనేడికి ఉరికిపోను. ఈడ్నే ఉంట. నా మాట డాకల చూడుండి... ఇగ తిప్పల బెట్టకుండి!"

పోలీసు జమాదారు కొంతసేపు యోచించి లేస్తూ అన్నాడు. "అచ్చా! నేన్ పంచనామా చేస్కోనీ వస్తా. నీ బయాన్కీ తీస్కుంటా. వీన్ని హాజర్ చెయ్యాలె. లేకుంటె నీకే షూట్ చేస్తా తెల్సిందీ?"

జమాదారు బయలుదేరాడు. ముసలవ్వ మంచం మీద కూర్చుంది. ఒకవైపు యువకుడు, మరొకవైపు మల్లమ్మ. అదొక అపూర్వ సమ్మేళనమనిపించింది యువకునికి.

"అవ్వా! నీవు సామాన్యురాలువు కావు. సాక్షాత్ భారతమాతవే!" అన్నాడు యువకుడు భావలీనతలో కండ్లు మూసి.

"దొడ్డ్! కొంటెపోరడా! నాకే పేర్ల బెడుతున్నావు?... నా పేరు గొల్లరామి! గంతే... ఇగ నువ్వెల్లు... మల్లిని అత్తోరింటికి తోలుకపోత... పొద్దెక్కుతాంది. ఊఁ! యెల్లు..."

ముసలవ్వ ఆజ్ఞ అనుల్లంఘ్యమైందని యువకుడదివరకే తెలుసుకున్నాడు.

- కాకతీయ పత్రిక (15, ఆగస్టు 1949) సౌజన్యంతో..

ఆధునికమైన ప్రాకృతిక తేజస్సు

తెలుగు కవిత్వంలో విలక్షణ ముద్ర డా. ఎన్. గోపిది. నానీల సృష్టికర్త కూడా. పైనా ఆదివాసీల్లోని 'యీ' తెగకు జీదిమాజా ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందిన కవి. వారి కవితలు కొన్నిటిని గోపీ అమెరికన్ కవి డేనిస్ మేయర్ ఆంగ్లానువాదం The Enduring One ఆధారంగా అనువదించి 'కాల విజేత' పేరుతో ముద్రించారు. ఈ కవితల్లో ప్రకృతి రమణీయత, 'యీ' తెగవారి జీవనవిధానం, జ్ఞానం, విశ్వాసాలు ఆధునికంగా కనిపిస్తాయి. చిన్నచిన్న మౌక్తికాలుగా కనిపించే 103 కవితల్లో మార్మికత, మానవ స్పందనలు గాఢంగా, సౌందర్యాత్మకంగా సాగుతాయి. అస్తిత్వ ఆరాధన, మూడత్వంపై నిరసన వ్యక్తమవుతుంది. "నేను తెచ్చి నిలిపింది కాదు సంప్రదాయం/అది నా నేపథ్యం/ఇక్కడిదాకా విస్తరించిన నీడలు దానివే/నా చేతులు అక్కడిదాకా వెళ్లేంత పొడుగ్గా లేవు" అంటూ తమ తెగలోని చెడును ప్రశ్నిస్తూనే తన మూలాలనూ గుర్తుచేసుకుంటాడు ఈ కవి. "మెట్ట ప్రాంతాల్లో/బంగారంకోసం తవ్వేశారు/ఎన్నెన్నో లోతైన గుంటలు/నేరానికి ఇంతకన్న సాక్ష్యం ఏం కావాలి?!/గాయాలకు మాటలు రావు" అంటూ ప్రకృతిని ధ్వంసం చేయడాన్ని హృదయం ద్రవించేలా వర్ణిస్తాడు. "మధుపాత్రలోంచే/మధుర సూక్తులకు ప్రాణం వస్తుంది/ప్రతి వాక్యానికి/జ్వాలా రుచులు మొలుస్తాయి" అని కవిత్వ పుట్టుక, లక్ష్యం గురించి సరికొత్తగా సృజిస్తాడు. "నా హృదయం చుట్టూ గాయాల మచ్చలే/అయినా ఈ లోకాన్ని/చిరునవ్వుతో ఎదుర్కొన్నాను" అని మనిషికి పోరాట వ్యక్తిత్వాన్ని నేర్పుతాడు. గోపీ అనువాదంలోని రమ్యత, ఆయా కవితల మూలాలు ఈ పుస్తకానికి ప్రధాన ఆకర్షణ.

- శ్రీభవ్య

కాల విజేత (కవిత్వం, **అనువాదం:** ఎన్. గోపి
మూలం: జీది మాజా, **పేజీలు:** 118, **వెల:** రూ. 100
ప్రతులకు: 93910 28496, ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలు

తూ.గో.సమగ్ర సాహిత్య సంకలనం

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉభయగోదావరి జిల్లాలకు ఓ ప్రత్యేక స్థానం ఉంది. 'తెలుగులో దాదాపు సకల సాహిత్య ప్రక్రియలకూ మొదలు ఆ జిల్లాయే' అంటూ ముందుమాటలో మండలి బుద్ధప్రసాద్ తూర్పుగోదావరి ఘనచరిత్రను ఒక్కమాటలో చెప్పారు. అలాంటి జిల్లా సాహిత్య చరిత్ర గురించి సమగ్రంగా అందించడం కత్తిమీద సాములాంటిదే. అందుకే రచయితలు 1880ల నుంచి 2015ల వరకు అంటూ కాలపరిమితి విధించుకున్నట్టుగా అన్పిస్తుంది.

శాసన సాహిత్యం మొదలుకుని సాహిత్య సంస్థల వరకు ఇందులో సవివరంగా ఉంది. ఉమర్ ఆలీషా, శ్రీపాద తదితరులపై ప్రత్యేక వ్యాసాలు రాయించారు. వెండితెరపై పచ్చని పందిరిని వేయించిన పాటలనూ కీర్తించారు. అమెరికాలో తూర్పుగోదావరి జిల్లా సాహిత్యవేత్తల ప్రయోగం బాగుంది. నన్నయ నుంచి అద్దేపల్లి వరకు ఎందరో సాహితీవేత్తలకు జన్మనిచ్చిన జిల్లా ఇది అంటూ డా.ఈమని శివనాగిరెడ్డి క్రీస్తు శకం 3 వ శతాబ్ది నాటి శాతవాహన చక్రవర్తి పేరున జిల్లాలో దొరికిన తొలిశాసనాన్ని ప్రస్తావించారు. ప్రవాహ గుణం వల్ల నదిలో మొన్నటి నీరు, నిన్నటి నీరు లేదు. నేటి నీరు లేదు. ఏనాటికా నీరు మారుతూనే ఉంది. సాహిత్యమూ అలాంటిదే అంటూ డా. వేలేటి పార్వతీశం విశ్లేషణ ఆలోచింపచేస్తుంది.

ఇన్ని విశిష్టతల వల్ల పరిశోధకులే కాదు ప్రతి ఒక్కరూ చదవాల్సిన పుస్తకం ఇది. ప్రధాన సంపాదకులు డా.పి.చిరంజీవినీ కుమారి భావి గ్రంథకర్తలకు ఓ చక్కటి మార్గాన్ని వేశారు. మిగతా జిల్లాల వాళ్లూ ఇలాంటి ప్రయత్నాలు చేయదలుచుకుంటే ఈ పుస్తకాన్ని ఫాలో అయితే చాలు.. వాళ్ల శ్రమలో పావు భాగం కచ్చితంగా మిగులుతుంది.

- డి.పి.అనురాధ

తూర్పు గోదావరి జిల్లా సాహిత్య చరిత్ర
పేజీలు: 316, **వెల:** రూ.600.
ప్రతులకు: 9484160230, 9866733293

ఇవీ వచ్చాయి

నిప్పుల వాన (దళిత కథలు)
సంపాదకులు : కెంగార మోహన్
పేజీలు : 136, **వెల :** రూ.150
ప్రతులకు : 94933 75447

కంచెమీద పక్షిపాట (కవిత్వం)
రచన : డా. నూకతోటి రవికుమార్
పేజీలు : 120, **వెల :** రూ.110
ప్రతులకు : 98481 87416

తెలుగు జాతీయాలు
రచన : యం.వి.నరసింహారెడ్డి
పేజీలు : 148, **వెల :** రూ.100
ప్రతులకు : 99891 22035

మడినారు
(మలయాళ దళిత కథలు)
సంకలనం : ఎం.ఆర్.రేణుకుమార్
తెలుగు సేత : ఎల్.ఆర్. స్వామి
పేజీలు : 139, **వెల :** రూ.120
ప్రతులకు : 0866 - 2430302

అరుంధతి @ 70 (కథలు)
రచన : లలితా వర్మ
పేజీలు : 316, **వెల :** రూ.150
ప్రతులకు : 80963 10140

epaper.andhrajyothy.com